STICUSA KNIPSELKRANT 85

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN
Dinsdag 18 juni 1985

Het Nederlands in het verdomhoekje?

"PAPIAMENTO TA BAI SKOL..."

(Door een medewerker)

Op een sticker verscheen enkele jaren geleden de voor velen verheugende mededeling, dat Papiamento op school zal worden ingevoerd. Dit leidde tot een controverse tussen twee vrouwelijke academici, waarvan de ene een fel voorstandster en de ander een fel tegenstandster was. De voorstandster is inmiddels gehuldigd door de politieke partij, die voor invoering van het Papiamento is, terwijl de tegenstandster moet wachten tot de tijd uitwijst wie gelijk heeft.

Het is zo, dat degenen, die het voor het zeggen hebben, moeten aangeven op welke gronden men het taalonderwijs wil veranderen. Benadert men dit vanuit een emotioneel, danwel cultureel standpunt, dan kan men zeggen dat de taal de mensen bindt. Helaas valt hierbij te konstateren, dat Aruba de taal niet in overweging heeft genomen toen dat eiland besloot zich af te scheiden van de Nederlandse Antillen. Dus dit argument is beslist niet belangrijk.

Dan kan men zoeken naar andere beweegredenen. Was het de bedoeling om het gehele (Nederlandstalige) bestuursapparaat een stap terug te laten doen om dichter bij "het volk en de kiezers" te komen? Klinkt aardig, doch is men daarvoor bereid één der belangrijkste gezamelijke bezittingen van onze gemeenschap op te geven? Dit belangrijkste gemeenschappelijke bezit is de veeltaligheid van onze gemeenschap, mogelijk geworden door een soliede Onderwijs. Weliswaar is dit onderwijs afkomstig van de "kolonialisator" Nederland, doch was het daarom slecht?

Hebben de andere Caribische eilanden, die vroeger tot de Engelse Kroon behoorden, ineens de Engelse taal afgezworen en daarom het "patois" geadopteerd als nationale taal? Haiti, dat al zo lang zelfstandig is, heeft vastgehouden aan de Koloniale Franse taal en zo ziet men in vele landen, dat het vertrek van de kolonialisator geen invloed heeft gehad op het vasthouden van de eenmaal ingeburgerde taal. Waarom staat het Nederlands hier dan in het verdomhoekje? Komt dit omdat wij als kleine gemeenschap klein denken of spelen er andere gedachten een rol. Meertaligheid is vaak een doorn in het oog van degenen, die een autoritair of dictatoriale staat nastreven. In dat soort landen worden de media aan banden gelegd en wil men verhinderen, dat de bevolking naar andere radio en TV-stations luistert, want dan is de kans groot dat er anti-propaganda tegen het regiem wordt gemaakt via deze buitenlandse stations. Invoering van het Papiamento als taal in het basisonderwijs heeft als voordeel, dat degenen, die de media in handen hebben, ook het Volk (althans het minder goed opgeleide deel) kunnen beheersen. Men kan dan de arbeidsklasse van alles wijs maken en hen tevens binden aan het eiland, want zij kunnen nergens anders terecht.

Voorstanders van het Papiamento zeggen, dat het kind het gemakkelijkst kan worden onderwezen in de taal van de Moeder. Dat kan wel waar zijn, doch dan dienen wij wel te weten of de taal van de Moeder toereikend is voor het onderwijs. Heeft iemand wel eens een studie gemaakt van het woordgebruik tussen Moeder en Kind in de milieu's, die het hardst schreeuwen om onderwijs in het Papiamento?

Volgens ingewijden is het woordgebruik bij velen thuis beperkt en zou in vele gevallen ontoereikend zijn voor schoolgebruik. Voorts kan men zich afvragen, hoe een kind een andere taal moet leren, als men gedurende de opleiding in het Lager Onderwijs onvoldoende is gekonfronteerd met bijv. een onderwerp als grammatica.

Een oud Nederlands spreekwoord zegt: gooi geen oude schoenen weg voor men nieuwe heeft; wellicht is het zelfde van toepassing op het taalgebruik op school. Gooi het Nederlands niet weg, voordat men zeker weet, dat het gebruik van Papiamento geen invloed zal hebben op de voortgezette studie van een kind.

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN
Vrijdag 21 juni 1985

ACTEURS "EGOLI" HOUDEN WORKSHOPS

WILLEMSTAD - Het Cultureel Centrum Curaçao heeft Rufus Collins en Henk Tjon, de acteurs van het toneelstuk "EGOLI", stad van goud, haat en ellende dat vanavond en morgenavond in het CCC te zien is, de mogelijkheid geboden hier een aantal toneelworkshops te houden.

Woensdagavond 19 juni werd de eerste workshop gehouden waarvoor de belangstelling zeer groot was. Deze groep van acteurs en regisseurs heeft nu besloten om 2 extra workshops in te lassen.

Deze extra workshops zullen worden gehouden op vrijdagavond, 21 juni om 21.15 uur en woensdagmiddag, 26 juni om 15.00 uur. Tevens zal er maandagavond, 1 juli, een afsluitende workshop om 20.00 uur gehouden worden in het CCC-gebouw. De workshops richten zich vooral op het dramatoneel.

Rufus Collins, Amerikaan, heeft een jarenlange ervaring op het gebied van dramatoneel.

En vooral in het "Living Theatre". Dit is een van de gezelschappen van de zestiger jaren die internationaal vernieuwingen in het theatergebeuren hebben gebracht. In Europa heeft hij grote bekendheid verworven, vooral in Engeland met de toneeluitvoeringen van HAIR en JEZUS CHRIST SUPERSTAR.

Henk Tjon, Surinamer, heeft in Nederland zijn toneelopleiding genoten. In Suriname is hij verbonden geweest aan het Doe-theater. In dit verband was hij de oprichter van de eerste professionele theatergroep waarbij acteurs zich full-time inzetten voor het theatergebeuren. Hij stimuleert het maken van theater met gebruikmaking van de eigen cultuur door dans, spel en muziek met elkaar te verweven. Dit heeft zich op internationaal gebied uitgebreid.

De workshops hebben vooral ten doel het toneel begrijpelijk te maken voor een nieuw publiek; tevens wordt geleerd de eigen cultuur (dans, muziek) zoveel mogelijk in het toneelspel te betrekken zodat voor de eigen mensen het toneel toegankelijk wordt gemaakt. Belangstellenden voor eerdergenoemde workshops kunnen bij het CCC tel. 73683 hierover verdere inlichtingen verkrijgen.

BIJ NAVORSINGEN IN BIBLIOTHEEK

ALLIANCE FRANCAISE STUITTE OP WETENSWAARDIGHEDEN VAN CURACAOSE GESCHIEDENIS

WILLEMSTAD - Bij navorsingen in de Bibliotheek van de Alliançe Française met meer dan 2000 boeken welke in de afgelopen zes maanden geheel is gereorganiseerd en gekatalogiseerd door Dr. de Sampayo, stuitte Alliançe Française-voorzitter Johnny van Ierland op de navolgende zeer interessante wetenswaardigheden in de hoop dat zij voor vele Curaçaosenaars een stukje geschiedenis openbaren dat ieders aandacht verdient. Binnenkort zal de Bibliotheek gehuisvest zijn op de bovenverdieping van het Departement van Onderwijs te Pietermaai 84, welke hiervoor welwillend ter beschikking is gesteld.

Het jaar 1499 wordt geacht het jaar van de ontdekking van het eiland Curaçao door Alonso de Ojeda te zijn die, vergezeld van Amerigo Vespucci, een ontdekkingstocht aan het maken was in opdracht van de Spaanse koning Karel de Vijfde. Het eiland was zeer dun bevolkt; slechts een handvol Indiaanse bewoners bevond zich op het eiland nadat zij gevlucht waren uit het moederland Venezuela teneinde te ontkomen aan vervolgingen van hun eigen stammen. Pas in 1527 echter, vestigde Juan de Ampues, een andere dappere Spanjaard uit die tijd, de eerste nederzetting op Curaçao bij Santa Barbara. Karel de Vijfde van Spanje, die tegen die tijd zaken deed met de Welzer-kooplieden van Habsburg, kende deze onbeperkte vrijheden toe om de landen die zij ontdekt hebben te exploreren, het eiland Curaçao inbegrepen. Ampues, die het niet eens was met de beslissing van koning Karel de Vijfde, vertrok naar Santo Domingo in 1528. De vrijheden die toegekend werden aan de Welzer-kooplieden werden in het jaar 1545 weer ingetrokken, maar bleven in feite bestaan als konsekwentie van de invloeden die zij hebben achtergelaten in de streken die geëxploreerd werden.

Na de langste periode van economische stagnatie in de geschiedenis van Curaçao, arriveerden de eerste schepen van de West Indische Compagnie, die in 1621 ontstaan was, in het Caribisch gebied in augustus 1623. Toen brak een nieuwe periode aan voor het eiland Curaçao bij haar bezetting en proklamatie tot Nederlands bezit op 29 juli 1634 onder de kommando van Johannes van Walbeeck en Pierre le Grand. Officieel volgde de inbezitname door de Nederlanders op 30 januari 1648 bij het Vredesverdrag van Munster.

De Welzer familie was – volgens de Encyclopaedia Universalis France, volume 20, uitgegeven te Parijs – één van de meest welgestelde en respektabele Duitse patriciërs familie vanwege haar uitgebreide aktiviteiten op het gebied van handel en financiën in de 16de eeuw; de andere familie was de Fugger familie.

De Welzer familie begon in de jaren 1330 in Augsburg bekendheid te krijgen. In de 15de eeuw kwamen hun agenten in Italië, Spanje, Genève, Luik en in de Hanze-havens aan de beurt. Antòn, de eerste koopman van de familie die overal in Europa bekendheid genoot, stierf in 1518. Hij vestigde in 1493 een gemeenschap van zakenlieden die in alle grote Europese steden zaken deed en kreeg bovendien nog het recht om zijn eigen schepen van Lissabon naar India te sturen. Bartolomäus Welzer, die in 1561 stierf, stichtte tezamen met zijn broer Anton II een nieuwe maatschappij die zich in de eerste plaats bezighield met zakendoen met Zuid-Amerikaanse landen en kreeg het recht een gemeenschap in Venezuela te stichten, maar deze werden in een later stadium door de Spanjaarden in beslag genomen. Doch Bartolomäus, die een fervente bewonderaar was van Charles Quint aan wie hij leningen van aanzienlijke bedragen had toegekend, vooral na de slag van Smalkalde, kreeg aanzienlijke voorrechten als tegenprestatie en werd bovendien nog in de adelstand verheven in het jaar 1531 en werd tevens lid van de geheime raad van Augsburg in 1548.

Een nicht, Philippine, trouwde in het geheim met een zoon van Keizer Ferdinand (1557). In deze zelfde periode vestigen twee zijtakken van de familie zich in Ulm en Neurenberg. Een kleinzoon van Anton II, Marcus, die in 1614 stierf, en die gedurende 30 jaar lid was van de gemeenteraad kreeg wat bekendheid om zijn wetenschappelijke werkzaamheden ten behoeve van de Duitse geschiedschrijving en de uitgave van Griekse en Latijnse werken. Maar na 1560 veroorzaakte het ingebreke blijven van de keizer met het betalen van zijn aanzienlijke schulden een verzwakking van de financiële positie van de familie totdat deze in 1614 bankroet werd verklaard. In 1713 kregen de afstammelingen de titel "baron".

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN
Donderdag 4 juli 1985

DEN HAAG - Op een informatie-avond georganiseerd door de Fundashon Antiano Amsterdam (FAA) op 26 juni j.l. heeft Gevolmachtigde Minister mr. G.T. Hernandez een inleiding gehouden over de "Taak en Functie van de Gevolmachtigde Minister". De minister behandelde alle facetten van zijn ambt, die hij als enigszins "dualistisch" betitelde. Hij treedt immers enerzijds op als vertegenwoordiger en belangenbehartiger van zijn land, de Nederlandse Antillen, en anderzijds als lid van de Raad van Ministers van het Koninkrijk. Uitvoerig ging minister Hernandez in op de werkzaamheden van zijn kabinet. De minister zei aan het einde van zijn inleiding dat het geenszins in de bedoeling lag om een monoloog te houden en hij spoorde de aanwezigen aan om met hun vragen en wensen naar voren te komen. Hiervoor werd druk gebruik gemaakt en ruim twee uur lang werd tal van vragen op de Antilliaanse bewindsman afgevuurd. Uiteraard was de zorgwekkende financieel-economische toestand van de Antillen één van de onderwerpen die de meeste aandacht kreeg. In zijn sluitingswoorden zei minister Hernandez dat dit soort bijeenkomsten zeer nuttig zijn, daar naast het feit dat door het Antillenhuis informatie wordt verschaft, de minister op zijn beurt de nodige "feedback" krijgt die hem ongetwijfeld van nut blijkt bij het uitoefenen van zijn ambt. Op de foto: F.A.A. voorlichtingsfunctionaris Herbert Rosini (links) en Minister Mr. G.T. Hernandez tijdens de informatie avond in het gebouw van de Fundashon Antiano Amsterdam.

De Beurs
Woensdag 19 juni 1985

VERENIGING VAN AUTEURS WIL LITERAIR MAGAZINE UITGEVEN

WILLEMSTAD - Op 29 mei j.l. werd een nieuw dagelijks bestuur gekozen voor de Curaçaose Schrijvers Vereniging (Sosiedat di Eskritornan di Kòrsou). Het bestuur ziet er als volgt uit:

- Voorzitter: Guillermo E. Rosario;
- Vice-Voorzitter: Virgilio Coco;
- Sekretaris: Rolando Sille;
- Penningmeester: Celsio Luisa;
- Kommissaris: Francisco Tronko.

Een van de eerste aktiviteiten die door de Schrijvers Vereniging binnen niet al te lange tijd zal plaatsvinden is het organiseren van een "workshop" die de speciale aandacht zal vergen van de nieuwe Curaçaose schrijvers. Het voornaamste vereiste is dat deze jonge auteurs in hun werken thema's zullen behandelen met de Antilliaanse kultuur als onderwerp.

Op het ogenblik worden door de Vereniging de mogelijkheden bestudeerd om een Literair Tijdschrift te gaan uitgeven. Het is dan de bedoeling dat het eenmaal per maand verschijnt. In dit tijdschrift zullen vervolgens de werken verschijnen die reeds door onze schrijvers op de markt gebracht zijn en natuurlijk nieuwe van de jonge auteurs.

Vervolgens kwam tijdens de vergadering van 29 mei j.l. het ter beschikking stellen door de Stichting Monummentenzorg aan de Vereniging van een geschikte ruimte die zal moeten dienen als vestigingsplaats voor de Vereniging van Schrijvers.

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN
Vrijdag 21 juni 1985

EERSTE OPTREDEN SETH GAAIKEMA SUKSES

WILLEMSTAD - Tij... eerste optreden, in de serie van drie, gisteravond in Centro Pro Arte van de Nederlandse cabaretier Seth Gaaikema, was de zaal jammer genoeg niet helemaal gevuld. Seth Gaaikema zou Seth Gaaikema, de meester-improviseur, echter niet zijn als hij dit gegeven niet zou aangrijpen om zijn optreden op komische wijze te openen en daarmee het ijs tussen hem en het publiek resoluut te breken. Improvisatie is de sterkste kant van Seth Gaaikema; dat bleek onder meer toen hij onze fotograaf, die hij op de eerste rij ontdekt had, uitnodigde zijn foto's nu eens vanaf het toneel te nemen, terwijl de artiest zich voor de verandering bij het publiek voegde, hetgeen dit aparte plaatje opleverde. Een avond Seth Gaaikema staat garant voor een vrolijke avond onbezorgd genieten. Hoewel Gaaikema van zichzelf zegt geen "geëngageerd" cabaret te brengen, maar in de sombere tijd waarin wij leven meer de positieve en zodanige zijden van het leven te willen belichten, zijn in zijn programma toch een aantal liedjes opgenomen die wel degelijk een zeer kritische benadering zijn van enkele fenomenen in het hedendaagse wereldgebeuren, zoals b.v. het lied over het facisme dat overal de kop op dreigt te steken en begint bij "Een knoop die net iets teveel blinkt". Het lied over "Juliana", waarin hij onomwonden blijk geeft van zijn sympathie en liefde voor onze oude "vorstin", zal menigeen een brok in de keel bezorgd hebben. In Nederland vindt Gaaikema een rijke bodem voor zijn onderwerpen in het politieke en maatschappelijke gebeuren. Het is begrijpelijk dat veel van de liedjes die hij in Nederland brengt om die reden niet geschikt zijn om ze op de Antillen te brengen, doch, alweer door zijn improvisatiekunst vult Gaaikema deze lacune uit de losse hand op met enkele spitse toespelingen op onze Curaçaosche samenleving, waarbij hij echter (wijselijk) het politieke "strijdtoneel" links laat liggen. Vanavond en morgenavond is Seth Gaaikema nog te zien in Centro Pro Arte, aanvang 20.30 uur.

Jammergenoeg dat het publiek op deze foto niet zichtbaar is.

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN
Vrijdag 28 juni 1985

Schitterend Concert Festival Strijk Orkest

WILLEMSTAD - Woensdagavond vond in Centro Pro Arte het tweede concert plaats in de serie uitvoeringen van het Jubileum Festival t.g.v. het 20-jarig bestaan van het Curacaos Jeugdorkest.

Op het uitstekend gebalanceerde programma stonden: het Allegro voor vier strijkkwartetten van Johannes van Bree; het Concert voor drie violen van J.S. Bach met als solisten Eric Gorsira en zijn oudleerlingen Ronald Kiel uit USA en Laura Hakkaart uit Nederland, viool; en het Klarinetconcert van Tartini met soliste Lorraine Haddad uit USA; en na de pauze de Suite no. 2 voor fluit van Bach met als solist Piet van der Heijden uit Nederland en het Divertimento KV 136 van W.A. Mozart.

Het talrijke publiek reageerde zeer enthousiast op de uitvoering van deze werken en dirigent/violist Eric Gorsira mocht, na de met veel vaart en verve gebrachte vertolking van Mozart's Divertimento, een welverdiende, langdurige staande ovatie in ontvangst nemen voor zijn prestatie met dit Festival Strijk Orkest, waaraan ook weer vele van de buitenlandse oudleden van het Jeugdorkest, speciaal voor de viering van dit jubileum overgekomen, hun enthousiaste medewerking hebben verleend.

Muziek diploma's uitgereikt:

MAJ-campagne Bonaire afgesloten

KRALENDIJK - Met het uitmuntende resultaat, nl. alle 31 vijfde-klassers van het Kolegio Luis Beltran in Rincon zijn geslaagd voor hun AVM-A-diploma, is de MAJ-campagne van het schooljaar 1984-85 afgesloten. MAJ staat voor Müzikale Alfabetisatie Jeugd, die sinds 1982 door het Cultureel Centrum Bonaire wordt gevoerd, en waarvan de leiding berust bij de muziekpedagoog Rudy Bedacht.

Door het (kosteloos) muziekonderwijs op de Bonaireaanse basisscholen hebben tussen 1982 en 1985 totaal 324 leerlingen het AVM-A-diploma kunnen behalen. Gevoegd bij het aantal geslaagden op de middagcursussen van de Muziekschool, hebben gedurende het binnenkort vijfjarig bestaan van deze school totaal 663 personen de AVM-A-opleiding afgesloten met het behalen van het eind-diploma.

Muziekdocent Rudy Bedacht: "Dit betekent dat er jaarlijks op Bonaire meer dan honderd personen muzikaal worden gealfabetiseerd. Gelet op de kleinschaligheid van het eiland kan dit worden beschouwd als een stap in de goede richting. Wij kunnen spreken van een "brede-basis-strategie" die de weg opent tot voortgezette hogere muziekstudies".

De heer Bedacht is voorts van mening, dat Bonaire zich via muzikale studies toegang verschaft tot internationale milieus, waarin erkenning wordt verkregen op het stuk van persoonlijk talent en kulturele verworvenheid. Dit is o.a. gebleken toen op het Gitaarfestival in Panamá vorig jaar een Bonaireaanse gitaarstudente met succes is opgetreden.

Met voldoening stelt docent Bedacht vast dat de gitaaropleidingen zich verheugen in toenemende belangstelling: er hebben zich voor de nieuwe cursus die in augustus a.s. van start gaat, 20 leerlingen aangemeld die via de basisschool hun AFM-A-diploma behaalden.

Voor het diploma Gitaar-A slaagden onlangs: Carlos Bregitha, Gregory Elodia en Antonia Pietersz. Inclusief de hogere gitaaropleiding-B, zijn thans totaal 23 personen ingeschreven op de gitaarcursussen van de Muziekschool, die in de loop van haar bestaan aan totaal 37 personen gitaardiploma's kon uitreiken.

De Beurs
Vrijdag 28 juni 1985

TONY MONSANTO WINT PRIJS

WILLEMSTAD — In het kader van de internationale kunstwedstrijd, Emerald City Classic, georganiseerd door de Nephenti Mundi Society te Wichita, Kansas, USA, waaraan kunstenaars uit Europa, de Verenigde Staten Canada en het Caribisch gebied hebben meegedaan, heeft de Curaçaose kunstenaar Tony Monsanto in de categorie olieverfschilderijen professional de 3de prijs gewonnen.

In totaal werden er 15 kategorieën uitgeschreven w.o. schilderen, beeldhouwen, keramiek, film, video etc. waaraan Kunstenaars uit de gehele wereld konden deelnemen.

De Emerald City Classic is een half jaarlijks terugkerende Kunstwedstrijd, die professionals en amateurs in de gelegenheid stelt hun werken via dia's, films en video's meer bekendheid te geven in de USA.

De organisatie van deze wedstrijd zal de winnende Kunstwerken via tentoonstellingen en presentaties in gallerieën, universiteiten e.d. aan een breder geinteresseerd publiek voorstellen en als artistiek agent voor deze Kunstenaars optreden.

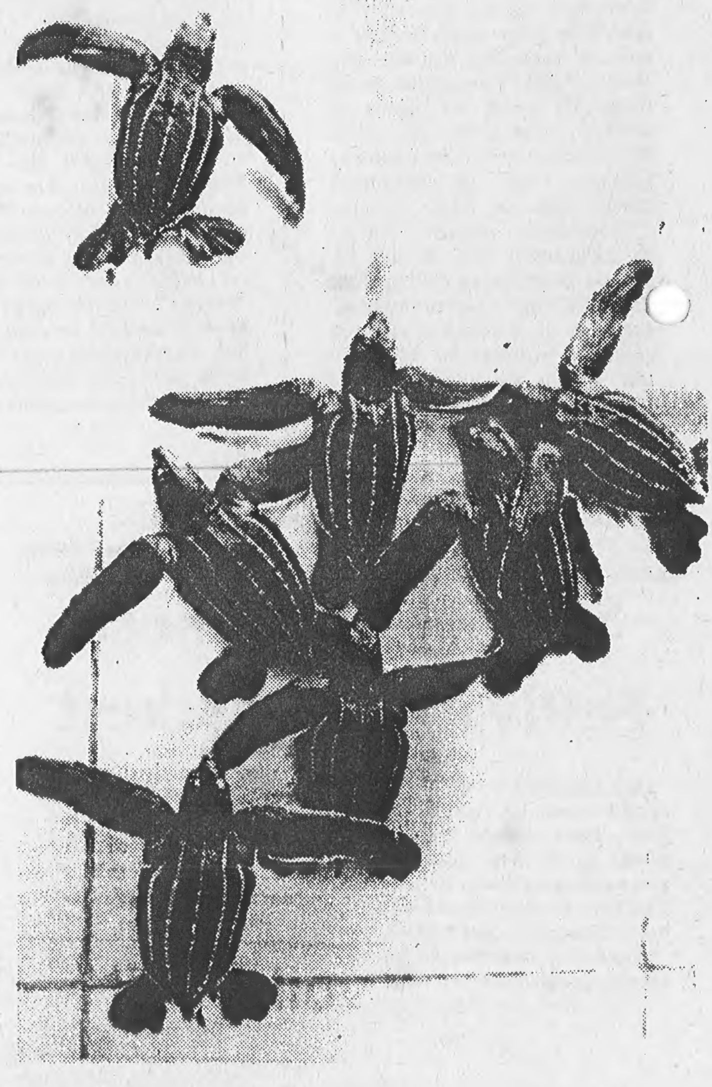
Amigoe
ZATERDAG 6 JULI 1985

Documentaire van Curaçao op Tele Curaçao

WILLEMSTAD— TeleCuraçao zendt op 7 juli om half vijf 's middags een documentaire van 20 jaar geleden uit. De produktie van de film ligt in handen van Peter Creutzberg in samenwerking met de schrijver Boeli van Leeuwen. De film heet "Korsou" en geeft een beeld van het Curaçao van vroeger.

Amigoe
WOENSDAG 3 JULI 1985

ORANJESTAD — De laatste tijd werden op de Arubaanse stranden regelmatig pasgeboren schildpadden gevonden. Santa Rosa en Stinapa zijn op de hoogte dat de schildpad- vrouwtjes de eieren in het zand leggen. Op de foto: enige van de pas geboren schildpadjes. Een beroep wordt op de Arubaanse gemeenschap gedaan om bij het aantreffen van deze schildpadjes de diertjes naar de zee te helpen, zod[...] niet op het strand dood aan. In voorkomende gevallen kan men Santa Rosa of Stinapa (tel.: 26372/28102) bellen. Ook wordt voorzichtigheid gevraagd wanneer een grote schildpad zich op de weg bevindt. Dit zou nogal eens het geval zijn op de Boulevard.

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN

Vrijdag 28 juni 1985

SAMENGAAN TIJDSCHRIFT VOOR ANTILLIAANS RECHT EN JUSTICIA

WILLEMSTAD - Door de stichtingsbesturen van "Tijdschrift voor Antilliaans Recht" en "Justicia" is besloten om met ingang van 1985 samen te gaan in één juridische tijdschrift te noemen T.A.R.-Justicia.

Justicia werd in 1965 opgericht door Mr. P.V. Sjiem Fat het "Tijdschrift voor Antilliaans Recht" ontstond in 1980 met steun van de UNA. Het nieuwe tijdschrift "T.A.R.-Justicia" wil het forum vormen voor de rechtsbeoefening van de juristen van alle zes de Antilliaanse eilanden. In de redaktiesamenstelling is dit ook nadrukkelijk nagestreefd.

De redaktie wordt gevormd door Mr. P.V. Sjiem Fat (voorzitter) Mr. C. Dip, Mr. L. Halley, R.F. Gibson, Mr. E. Joubert, Mr. R. Koeyers, H. Th. Lopez, Drs. R. Martha, Mr. E.F. Promes, Mr. Drs. A. Reinders en Mr. W. Smit. Het redaktiesekretariaat wordt gevoerd door Mr. Drs. Gerda Lieuw. Het eerste nummer van T.A.R.-Justicia in zijn nieuwe vorm zal een dezer dagen verschijnen.

Naast verschillende artikelen (o.a. over Rechtsbescherming en constitutionele orde) is een wetgevings- en jurisprudentieoverzicht opgenomen.

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN

VRIJDAG 28 JUNI 1985

WERKBEZOEK GOUVERNEUR TALEN INSTITUUT

WILLEMSTAD - Op vrijdag 21 juni 1985 bracht de Gouverneur van de Nederlandse Antillen, dr. R.A. Romer, een werkbezoek aan het Instituto Lingwistiko Antiano, waar hij uitvoerig werd ingelicht door de stafmedewerkers omtrent alle aspekten van het taalbeleid van de Centrale Overheid.

Aan de orde kwamen achtereenvolgens het spellingsvraagstuk de officialisering van de nationale talen, het standaardiseringsprojekt, de introduktie van het Papiamentu in het onderwijs, het projekt "Aña di Papiamentu", het projekt Removal of Language Barriers in the Caribbean, de stand van zaken t.a.v. het Caribbean Language Institute.

Uitvoerig werd met de Gouverneur van gedachten gewisseld over de rol die de Antillen spelen in het Caribisch gebied ten aanzien van taalkwesties.

In het kader van de aktiviteiten van het International Trade Center was men het unaniem over eens dat de flexibiliteit op taalkundig gebied van de Antillen een niet te onderschatten vorm van dienstverlening is. Aan de bespreking nam ook deel de Direkteur van het Departement van Onderwijs, drs. R.W.A. Naaldijk. De I.L.A. stafleden waren drs. F. Martinus, R. Todd Dandare M.A., drs. F. Elstak, drs. E. Martis en mevrouw drs. M. Dijkhoff.

Afgesproken werd dat de Gouverneur periodiek op de hoogte zou worden gehouden van de ontwikkelingen op taalkundig gebied.

Ook werd de Gouverneur enkele publicaties verbandhoudende met het Papiamentu aangehouden. Aldus vernamen wij van de RVD.

BEURS- EN NIEUWSBERICHEN

Dinsdag 18 juni 1985

Toneel over toestanden Zuid-Afrika

HET CCC BRENGT AANGRIJPEND STUK

WILLEMSTAD - Het Cultureel Centrum Curaçao presenteert op zaterdag 22 en zondag 23 juni a.s. aanvang 20.30 uur in het auditorium van het CCC aan de Koninginnelaan, een toneelstuk getiteld "Egoli", stad van goud, haat en ellende".

Het toneelstuk gaat over twee mijnwerkers in Zuid-Afrika, John en Hamilton, die aan elkaar geketend, de gevangenis zijn ontvlucht en later in de mijn terecht zijn gekomen. In een barak op het terrein van de mijn vertelt het tweetal elkaar sterke verhalen, maakt ruzie, droomt en drinkt. Ook spelen ze zo nu en dan gedeelten uit hun gemeenschappelijk verleden.

In deze scènes wordt iets duidelijk gemaakt over de levensomstandigheden van de zwarte arbeiders in Zuid-Afrika en die van hun familieleden in de thuislanden. Bijna aan het eind van het stuk ontsnappen John en Hamilton ternauwernood aan een mijninstorting, maar een zoon van één van hen vindt de dood. De jongen wordt op een rituele manier begraven waardoor het stuk een moraliserend einde krijgt.

De schrijver van dit stuk is de Zuidafrikaan Matsemala Manaka, de spelers zijn Felix Burleson en Ed Gumbs en de regie is in handen van Henk Tjon en Rufus Collins. In Nederland is dit toneelstuk met groot succes opgevoerd. Zo schrijft de Volkskrant hier over: "Een vaak geestige maar ook aangrijpende, beklemmende en zeer beweeglijke voorstelling".

In de Groene Amsterdammer is te lezen: "Je ziet bij Egoli" een gebrek aan routine (bij de spelers) omgezet in een maximum aan intensiteit; dat is hun kracht. "Egoli" is geen vrolijk stuk, de vormgeving is sober, maar het spel en het tegenspel van de akteurs zijn echt prachtig. Als toneelgebeuren is "Egoli" de triomf van de eenvoud die politiek theater kan zijn". De foto toont een scene uit dit aangrijpende stuk.

Expositie van Surinaamse kunstenaars in Libertas

KENNETH FLIJDERS. George Ramjiawansingh, Doelmadjid Soekinta, Jules Brandflu, Rinaldo Klas en Manual Stuart exposeren hun schilderijen, aquarellen, pentekeningen, monoprints en potlood- tekeningen momenteel in Libertas aan de Scharlooweg. De officiële opening van deze tentoonstelling zou gisteravond plaatsvinden; er is echter van alles misgegaan waardoor de weinige mensen die er wel waren voor het officiële gedeelte zaterdag aanstaande maar moeten terugkomen. Dan zal om 8 uur 's avonds deze tentoonstelling — hopelijk in aanwezigheid van een aanmerkelijk groter publiek — echt officieel geopend worden. De genoemde kunstenaars, allen afkomstig uit Suriname, zullen dan misschien kunnen rekenen op een uitgebreider gezelschap belangstellenden van cultuur- vriendelijk Curaçao. De heer Brandflu, een van de exposanten, zei dat hij zou proberen een pindasoep te bereiden, om naast het esthetisch genoegen ook nog iets te bieden aan hen die meer gastronomisch geïnteresseerd zijn.

De bedoelde expositie is ook in Aruba tentoongesteld geweest en daar was een aanmerkelijk grotere belangstelling bij de officiële opening. De kunstenaars die vast rekenden op het onvolprezen organisatie- talent van hun landgenoot James Ramlal, moesten hier gisteravond tot hun spijt constateren dat hun hooggespannen verwachtingen de grond in geboord werden. Jean Girigorie, de bekende Curaçaose schilderes, zei — gevraagd naar haar mening — dat zij het gevoel had zelf zo gefrustreerd te zijn als deze kunstenaars zich thans volgens haar moesten voelen.

Wat willen deze kunstenaars uit Suriname? Zij allen behaalden hun kunstschilders- diploma aan de Nieuwe School voor Beeldende Kunsten te Paramaribo onder leiding van de vorig jaar verongelukte Nola Hatterman. Zij willen als kunstenaar- uit- de- Derde- Wereld het hen geleerde "met inzicht toepassen op het eigene, de waarde onderzoeken, selecteren, bijvoegen en weglaten, scheppen gericht op eigen verschijning, op kleur en licht van eigen omgeving, verwerken van eigen problemen en gedachten en daardoor het projecteren van de nieuwe mens, die vanuit de Derde Wereld kan spreken". Aldus althans de folder.

Maar hoe is de werkelijkheid van deze hoge doelstellingen? Ik ben geneigd te zeggen: "Laat die hoge woorden maar weg!" Suriname is qua land en qua bevolking boeiend genoeg om daar verslag van te doen in beelden. Maar ik ben geen mens 'uit de Derde Wereld', en waarschijnlijk praat je dan anders. Als ik spreek over de schilderijen die ik gezien heb, dan zeg ik dat die getuigen van het groene Suriname, van de schone architectuur in dat land, van de veelkleurige schoonheid van de rassen die in Suriname vertegenwoordigd zijn, van het respect voor de leermeesteres Nola Hatterman, zoals dat zichtbaar is in een aantal schilderijen van Kenneth Flanders, van respect voor de pentekenkunst van Nic Loning zoals ik die herkende in het werk van Ramjiawansingh.

Of moet ik anders accentueren? Wijzen op de *De trap* van Flijders — een vrij natuurgetrouw weergegeven bouwrestant — die is als een «way to

Vervolg pag. 7

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN
Maandag 1 juli 1985

Tot Doctor in de letteren

HENRY HABIBE GEPROMOVEERD

WILLEMSTAD – Woensdag 26 juni verdedigde Henry Habibe met succes zijn proefschrift "El Compromiso en la Poesia Afroantillana de Cuba y Puerto Rico" aan de Rijksuniversiteit te Leiden. Hiermee promoveerde deze op Curaçao gevestigde Arubaanse leraar, dichter en literator tot Doctor in de Letteren.

In zijn studie (vert: Het engagement in de Afro-Antilliaanse Poezie van Cuba en Puerto Rico) analyseert dr. Habibe het werk van enige Cubaanse en Portorikeinse dichters (o.a. Guillén, Palés Matos en Ballagas) met behulp van de zo geheten "sociolitaire methode".

De politieke, sociale en cultuurhistorische kontekst van de geanalyseerde (poëtische) werken is volgens dr. Habibe indispensabel voor een juiste interpretatie. Hij onderzocht de sociaalpolitieke realiteit waarin deze dichters leefden en de invloed hiervan op hun werken. In de jaren twintig en dertig komt in het Caraibisch gebied een ontwikkeling op gang waarbij de Afrikaanse elementen in de Caraibische cultuur meer en meer nadruk, erkenning en acceptatie krijgen (afro-antilliaanse poesie). Er is een ontwaking van het politiek bewustzijn bij dichters, waarbij zij bepaalde sociale en politiek omstandigheden waarin zij leven op de korrel nemen (het engagement/compromis.

Zo werd zeer scherp de mythe van de blanke meerderwaardigheid en de onachtzaamheid m.b.t. het lot van grote delen van de negerbevolking geattaqueerd.

Habibe maakt een onderscheid tussen de Afro-Antilliaanse poezie enerzijds en de negritudepoezie anderzijds; deze laatste zou veel radicaler zijn en afwijzend staan t.o.v. het Europese kolonialisme en de westerse culturele overheersing.

Een van de belangrijkste conclusies is dat zijns inziens en in tegenstelling tot hetgeen menig kritikus vindt, de Portorikeinse dichter Luis Palés Matos, gezien in het kader van zijn sociale politike realiteit, wel degelijk aan te merken is als een geëngageerde afro-antilliaanse dichter.

Dr. Henry Habibe werd in 1940 op Aruba geboren, studeerde en werkte in Nederland en Aruba, vergaarde het materiaal voor zijn onderzoek o.a. in Puerto Rico, Cuba en de Verenigde Staten. Sinds augustus 1983 is hij verbonden aan het "Instituto Lingwistiko Antillano" (ILA) van het Departement van Onderwijs te Curaçao.

Zijn promotor was Prof. Dr. J. Lechner en zijn referent Prof. Dr H. Hoetink, op Curaçao welbekend.

In de eerste week van juli keert de kersverse Doctor in de Letteren terug op Curaçao.

Het 'nulde' hoofdstuk van de antilliaanse literatuur

KAMERADEN VAN DE HELICON

In de tweede serie van vier artikelen beschrijft Wim Rutgers voornamelijk welke auteurs er zich op het 19e eeuwse Curaçao met de poëzie bezig hielden, hun sociale positie als vertegenwoordigers van overwegend de blanke Protestanten, het gelegenheids- karakter van hun werk, en hun poëtische opvattingen.

In Bruce King's waardevolle inleiding op de Engelstalige Caraïbische literatuur, West Indian Literature (1979), schrijft Anthony Boxill in hoofdstuk 3 "The beginnings to 1929", nadat hij eerst de bijdragen van Europese reis- beschrijvingen OVER het Caraïbisch gebied heeft aangegeven,

"More significant than those accounts of mere visitors to the islands is the writing that was done by West Indians themselves and by others who had lived in the West Indies for substantial periods. Drayton is impressed by the amount of literature that was produced locally by a society which had to contend with the burden of slavery. He believes that West Indian literature can in fact be traced back to the time when printing began in Jamaica, Barbados and Trinidad in the eighteenth and nineteenth centuries". (p.31).

Ook andere onderzoekers gaan terug naar deze tijden.

"As early as the eighteenth century Francis Williams, a Jamaican and the son of freed slaves, wrote Latin panegyrics (= lofdichten, lofredes) to successive governors in his islands",

schrijft O.R. Dathorne in Caribbean Verse; an anthology (1967). Hij maakt ook nog de volgende interessante opmerking:

"Francis Williams ... used to discribe himself as 'a white man acting under a black skin'! Obviously therefore one will look in vain for anything faintly infigenous in what he wrote and, for instance, in a long poem that survives in Latin he addressed Ovidian couplets to a current governor. However, he does show both some concern for his island and for his people, and there are references (albeit apologetic) to his colour... he adequately expresses the predicament of the West Indian poet, trapped between a futile adoration for Empire and a muffled love for home. God is the unifying factor". (p.2/3)

Deze lange citaten laten een aantal zaken zien die ook voor mijn onderzoek van belang zijn, omdat ze parallel lopen met de Curaçaose 19de eeuwse gedichten:

— het vroege begin van de literatuur, gelijk met de introductie van de drukpers (Jamaica 1717, Martinique 1727, Santo Domingo 1750, Suriname 1772, Sint Eustatius 1790, Curaçao 1812);
— de literatuur werd geschreven door in het Caraïbisch gebied geboren auteurs of degenen die er lange tijd verbleven;
— de aan de Europese literatuur ontleende vorm en taal;
— het bezingen van de gouverneur (en de vorst);
— de geringe aandacht voor het eigen (ei)land en de eigen mensen;
— de grote aandacht voor alles wat het moederland en Europa betreft;
— echter heb ik niet kunnen ontdekken dat er onder de vele Curaçaose dichters niet-blanken waren;
— Anthony Boxill wijst ook nog op enkele andere elementen die parallellen vertonen: lichte satirische gelegenheids- poëzie, geschreven door veelal anonieme auteurs, die proberen West-Indische onderwerpen te verbinden met klassieke verwijzingen, wat alles ook op Curaçao in de mode was, maar aandacht voor het lot van de slaven op de plantages komt in de Curaçaose gedichten niet voor (wegens het andere karakter van Curaçao dat geen plantage- economie kende?).

De poëzie die we in de Curaçaosche courant tegenkomen past in een Caraïbisch patroon, al lijkt het wel dat hier alles wat later optrad. Zo schrijft Eva Essed-Fruin in de Encyclopedie van Suriname (1977) op p.377:

"Het feit dat de planter- dichters op het einde van de 18de eeuw een belangrijk deel van hun poëzie in Suriname lieten verschijnen, maakt het verdedigbaar de Surinaamse geschreven letterkunde te laten beginnen met de "letterkundige uitspanningen", vier bundels door het Genootschap De Surinaamsche Lettervrienden uitgegeven tussen 1785 en 1787 in Paramaribo. De gedichten bestaan uit gelegenheids- rijmen in de geest van de Nederlandse dicht- genootschappen van die tijd, maar bevatten ook pittige satires en charmante pastorales. De voornaamste vertegenwoordigers zijn Hendrik Schouten en Paul François Roos."

Maar de literatuur was een randverschijnsel in de toenmalige Caraïbische maatschappij. De schrijvende- dichtende J.J. Mauricius die van 1742 - 1751 gouverneur van Suriname was, klaagde in een brief aan de Staten Generaal over de inwoners "dat ze altijd **animum revertendi** behouden en dus geen attachement hebben voor een land, 't welk ze considereeren niet als een woonplaats van hen en hare kinderen, maar alleen als een land van vreemdelingschap en passage... In een maatschappij waar een dergelijke mentaliteit heerst kan een eigen literatuur natuurlijk nauwelijks bloeien!

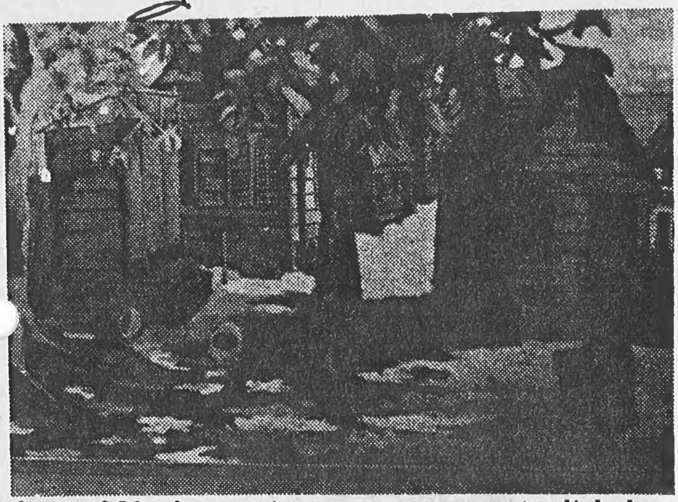
Ook David Lowenthal wijst in **West Indian Societies** (1972), op deze verschijnselen:

" The masters felt almost as alien as their slaves; Europeans have always been doubly 'European' in the West Indies. A colonial official in the 1830s doubted that there was a white man in the Island of Jamaika who does not regard England as his home and the Colony as a place of Exile..." (p. 33, 35)

Een anoniem dichter schrijft op 10 mei 1817 in "Our native air' als zesde en laatste strofe in de Curaçaosche Courant:

Vervolg p.8

vervolg Surinaamse kunst

heaven»? Of op de monoprint *Zieke vrouw in bed* van Rinaldo Klas die op eigen wijze getuigt van ziekte, zowel naar degene die lijdt als naar degene die moet toezien? Maar dan moet ik ook zeggen dat onder het geëxposeerde werk veel te zien is dat 'conventioneel' is.

Op zichzelf vind ik dat geen desavouering, maar het komt door de geciteerde hoge doelstellingen, dat ik bij mezelf denk: "Kom op, man, niet praten; je bent schilder; schilder je vrij!"

Libertas is voor het grote aantal geëxposeerde werken eigenlijk te klein. De schilderijen zijn een betere accommodatie waard. Maar in de gegeven omstandigheden (waarin echt sprake geweest moet zijn van een aantal communicatie- stoornissen?) is het beter iet dan niet, en kan men de beheerders van Libertas eerder erkentelijk zijn dan hen wat dan ook kwalijk te nemen. Voor de vele Surinamers op Curaçao is deze tentoonstelling een goede voeding voor hun heimwee; voor de anderen is het een kennismaking met Suriname die de moeite waard is. Zaterdag om 8 uur 's avonds is er — zoals gezegd — de officiële opening; de tentoonstelling zelf zal tot en met 10 juli aanstaande te bezichtigen zijn.

SYBREN PAUL

Vervolg

Het 'nulde' hoofdstuk

"What tho' to distant climes we fly-
To gather wealth, or banish care,
The thought of home is ever nigh,
To breath again our native air."

Er was geen echte cultureel leven in de koloniën. De blanke elite had geen echte belangstelling voor de ontwikkeling van een eigen literaire traditie, de nietblanken werden geïsoleerd en uit het sociale leven geweerd, de arme blanken (poor whites) konden waarschijnlijk veelal niet eens lezen of schrijven.

Maar toch lag de situatie op Curaçao waarschijnlijk wel enigzins anders omdat het geen echte plantage- economie kende, waardoor de mogelijkheid om binnen enkele jaren rijk te worden in suiker en te repatriëren hier ontbrak! Ds. Simons schrijft in 1868 in zijn Beschrijving van het Eiland Curaçao:

"...van degenen die op den 27en Januari 1816 met de Prins van Oranje op dit eiland zijn gekomen, en wier namen in de Courant van 27 Januari 1866 worden opgegeven, zijn er, voor zoover men weet, nog 8 personen overig, waarvan 5 zich hier bevinden, en de drie andere in Nederland (p. 69, noot 1)

Zo kon ook G.M. Nuboer op 3 maart 1866 in zijn gedicht "Eene nog levende stem uit 's Lands Schip van Oorlog Prins van Oranje op den 4 Maart 1866" schrijven:

"Veteranen! wilt nu spreken,
Die zaagt, hoe de Britsche vlag,
Hier op Nassau's wal gestreken,
Naast u in de schaduw lag!
En gy, gryze ambtenaren,
Die er de onze op zaagt gaan,
Heeft ze al die vijftig jaren
Niets voor Curaçao gedaan?"

En A. Kikkert sprak als nieuwe gouveneur in 1816:

"...ik ben hier niet gekomen, om in hetzelve schatten te vergaderen, met buit beladen tot mijn geboorteland terug te keren, neen! mijne reeds gevorderde jaren voorspellen mij, dat ik nimmer mijn vaderland weder zien, maar hier mijne dagen eindigen, hier mijne eeuwige rustplaats vinden zal."

En nogmaals Lowenthal: "only in Barbados and Martinique, and for a time in Curaçao and Antigua, did endogamy sustain a durable white elite." In de tijd waarin de eerste poëzie in de krant verscheen, was er al een gevestigde creoolse elite, die zich uitbreidde. De Gaay Fortman zegt hierover nog:

"En al wat Hollander was, was aan Curaçaosche families vermaagschapt. Elsevier door het huwelijk van een zijner dochters aan de Juttings, Serrurier aan de Duyckincks, Nuboer in tweeden echt aan de familie Schotborgh; ook onder de officieren waren er velen, die met Curaçaosche onge dochters gehuwd waren: Van Raders, Abbring, Dietz, Van Eps, Grunings, Jarman, S.L. Plats, Simon. Dit moet niet gering geacht worden." (Curaçao en onderhoorige eilanden 1816 - 1828, p. 10).

Deze omstandigheid lijkt wel bevorderend te zijn geweest voor een ontwikkelende eigen poëzie en bedrijvigheid in het algemeen. Ds. Krafft somt in zijn studie over het Curaçaose patriciaat de families op die al vanaf de 17de en 18de eeuw op het eiland gevestigd waren. Het is echter wel opvallend dat de weinige dichters die met hun eigen naam tekenden, niet bij Krafft voorkomen als horende tot het Curaçaose patriciaat. Dit schreef dus kennelijk niet.

Wie schreven er dan wel? Voor zover na te gaan is bij naam: de Joodse gouvernements- tolk A.S. Delvalle; de onderwijzers G.G. van Paddenborgh, P.Phoel en A.J. Pijpers; de predikant J. Muller; de opzichter K.A. Erkelens; de aanzienlijke maar niet aristocratische A.C.E. Lampe; de militair C.M. Nuboer; A.C. Henriquez, die lid van de schoolcommissie was... Verder weten we dat er planters schreven, een doktor, een oud- gediende militair. En van de velen die zich achter een pseudoniem, initialen of totale anonimiteit verborgen, blijkt via de onderwerpen waarover ze schreven ook iets gezegd te kunnen worden. Uit de ruzies valt op te maken dat er nogal wat winkeliers de pen opnamen, mensen die bij de handel betrokken waren; vertegenwoordigers van het verenigingsleven in Sociëteit, Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, de Vrijmerselarij, of de blanke Fortkerk schreven zaken die voor hen belangrijke gelegenheden in dat verenigingsleven vertegenwoordigden...

Mijn voorzichtige conclusie is dat van de dichters enkelen tot de Joodse en verreweg de meesten tot de blanke protestantse bevolkingsgroep behoorden, die zeker aanzienlijk en invloedrijk waren, maar die zich niet tot het eigenlijke patriciaat konden rekenen: de handel en de intellectuele elite nam bij gelegenheid de pen ter hand. Zij waren het van wie Sincere op 13 december 1917 zo beeldend schrijft:

"...myne arme kameraden dichters... die op de Helicons top zyt gezeten en familiaar met Vondel, Poot, Vos Helmers en andere by sieor Apollo een sigaartje rookt." ■

Een winkelier was in zyn huis op Sabbathdag,
Gewoon om zyn gebed zo 't scheen met diep ontzag,
Al gaande heen en weer ten hemel op te zenden;
Niets mogt hem van zyn aandagt wenden;
Alleen zyn winkel was ontsloten voor den gaan
Die om te kopen in kwaam treen.
Een zekre vrouw liet toen daar een pont koffy halen,
Doch 't geen zy teffens deed betalen:
Maar toen de koopster weg zou gaan,
Sprak onze fynman zyn negrin in stilte aan;
Waarom hebt gy toen gy dat meisje aanzaagt komen,
Niet schielyk 't ligt gewigt genomen,
Dat ik gy weet het wel, hier agter had gezet?
Daar op begon hy weder zyn gebed.

22 november 1817

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN
Vrijdag 5 juli 1985

NIEUW MAANDBLAD IN PAPIAMENTU

WILLEMSTAD - Eerstdaags valt de verschijning te verwachten op de Curaçaose markt van een nieuw maandblad in het papiaments, dat de naam zal dragen van "Independiente". Tijdens een persconferentie volgende week zullen nadere gegevens verstrekt worden over het maandblad, dat, naar de Beurs verneemt, 48 pagina's zal tellen en in kleurendruk zal verschijnen. Onofficieel kwam de Beurs ter ore dat de bekende literatuur Stanley Cras de initiatiefnemer is en dat de voorbereidingen ongeveer twee jaar in beslag hebben genomen. Uitgever is in ieder geval Editoryal Antiyano.

Alle mogelijke onderwerpen van algemeen belang zullen op dusdanige wijze onder de loupe genomen worden. Derhalve vermeldt de uitnodiging voor de persconferentie volgende week een indrukwekkende lijst van medewerkers, die dan ook voorgesteld zullen worden. Zij zijn drs. Sonia Cuales, drs. Martha Dijkhoff, Maria Diwan, Corry van Heijningen, Aileen Looman, Irving Carty, Orlando Cuales, mr. drs. Ronald Durand, Edgar Fraai, Charles Grootens, Michael Hopkins, drs. Stanley Lamp, Armand Nunes, dr. Jandi Paula, Rein Persaud, mr. Tharcisio Pieters Kwiers, Ernest Willems en Stanley Cras. De foto's worden verzorgd door Henky Looman, Ken Wong en Photo Art Studio, adviseur voor de opmaak is Irving Carty, terwijl Walter Cras jr. met de organisatie en administratie is belast.

Grupo Cadushi exposeert in museum

SYBREN PAUL

Gisterenavond werd in het Curacaosch Museum een tentoonstelling geopend van leerlingen die werken o.l.v. de heer Luigi Pinedo. Deze leerlingen zijn verenigd onder de naam Grupo Cadushi. Mevrouw Sonia Garmers sprak het openingswoord bij deze tentoonstelling, waarvoor (gisterenavond althans) een zeer ruime belangstelling was.

Er werd werk geëxposeerd van ruim 50 leerlingen. Elk was met maximaal twee schilderijen vertegenwoordigd. Al deze schilders werken sedert kortere of langere tijd o.l.v. de heer Pinedo; sommigen zijn pas een maand bij hem op les; anderen nu alweer langer dan 2 1/2 jaar. Naast verschil in opleidingstijd is er ook een groot verschil in leeftijd bij de exposanten (grofweg van 10 tot 50 jaar). E.e.a. maakt duidelijk dat er een grote variëteit is in het geëxposeerde werk.

...de leerlingen die de werken hebben gemaakt, varieren in leeftijd van tien tot vijftig jaar...

Vaak was merkbaar dat de schilders zich hebben laten inspireren door onderwerpen die als 'schilderij' of als 'foto' reeds waren vastgelegd. Zo af en toe maar zag men een weergave van het eigen kijken van de schilder of schilderes: een stilleven, een stadsgezicht, een landschap. Dat eigene geeft dan een dergelijk schilderij direct iets meer; het lijkt persoonlijker en — hoe gek het klinkt — échter.

De leerlingen van de heer Pinedo leren onder zijn leiding verschillende technieken, ieder naar zijn eigen bekwaamheid en belangstelling. In twee zaken stemmen ze niettemin overeen, hoewel men dat bij een zo grote varieteit van leerlingen niet zou verwachten. Dat is op de eerste plaats het feit dat zichtbaar is het "plezier" waarmee gewerkt is. Men mag ook zeggen "overgave" of "inzet". Het is of de leerlingen van Pinedo begrepen hebben dat je voor je hobby wat moet doen, wat moet overhebben, en dat dán pas zichtbaar wordt dat je er moeite voor gedaan hebt, maar ook dat die moeite een stuk taakbevrediging bewerkstelligde. Een tweede punt is het gevoel voor kleur dat de meeste leerlingen (onder de besturende hand van Pinedo) zichtbaar maken.

Deze tentoonstelling is de derde in vrij korte tijd waarbij leerlingen van de een of andere opleiding of cursus aan het einde van de/een cursus hun werk laten zien. Ik geloof dat zoiets op zichzelf (om meer dan een reden) zeer de moeite waard is. Of echter het Museum de plaats bij uitstek is voor een dergelijk afsluitend evenement wil ik betwijfelen; immers niet iedere groep kan daar terecht. Als dan de ene groep in de 'cultuurtempel' exposeert en de andere genoegen moet nemen met een minder geschikte plaats, dan zou het kunnen zijn dat men daarin tegelijkertijd een waardeoordeel ziet, terwijl het mogelijkerwijs alleen maar het aantal exposanten is dat daartoe bepalend was. Men diene zich dat te realiseren, wanneer men deze tentoonstelling gaat bekijken.

De tentoonstelling in het Curacaosch Museum is tot 4 augustus aanstaande te bezichtigen op de normale openingstijden van het museum.

...Sonia Garmers die gisteren de officiele opening verrichtte, naast haar de heer Luigi Pinedo met zijn echtgenote...